

sionisme. In dien gedachtegang past ook dat de „bloeierende peereboom” mij het minst bevredigende van de schilderijen voorkomt.

Intusschen heet men een ernstig kunstenaar met zoo fijnen smaak en een zoo uitgesproken persoonlijkheid gaarne hartelijk welkom.

C. V.

KALENDERS.

De December-maand is de maand der kalenders, en de oude bekenden komen dan ook weer, de trouwe vrienden waar wij nu eenmaal aan gehecht zijn geworden, aan gewend zijn geraakt, ondanks hunne tekortkomingen.

Zoo is Hoytema's kalender, door de firma Ferwerda en Tieman uitgegeven, er altijd weer, en al mist hij dan ook wel eens de kracht, de fleurigheid van een vroeger jaar, toch zouden wij hem niet graag missen. Hoytema is en blijft de habile dierenteekenaar, de fijngevoeliger kleurenvirtuoos, die op de lithografische steen met weinig, veel weet te bereiken.

Ook Rueter's kalender is een immer welkome gast; een gast zonder veel pretentie, die zich meestentijds wel aanpast aan het milieu waar hij verkeert.

Het grijze schild ditmaal met grijs en goud bedrukt met een aardig jongske versierd, de rood-bruine cijferbladen, zij maken het tot een rustig en prettig ding om tegen den wand te hangen en naar te zien, een genoegelijk voortbrengsel van toegepaste kunst.

Een ander kalender in de verte, wat opvatting en indeeling betreft aan die van Rueter verwant, is van Mej. Polenaar, maar zonder Rueters distinctie, zonder diens rust.

Het schild is te rommelig, zoodat de dingen waar het bij een kalender op aankomt, de dagletters en de cijferbladen onder de te groote onrust van wit, groen en goud daaromheen, verloren raken.

Deze kalender heeft, daarom noemde ik haar aan Rueter's verwant, de opbouw op een geometrischen grondslag, die behoedt

voor artistieke speelschheid, maar bij te weinig eigene gaven, uitloopt op een pover resultaat, arm aan vinding en vernuft.

R. W. P. JR.

EEN MISLUKTE OPDRACHT.

De twee tegeltableaux door het personeel der H.I.J.S.M. bij het 75-jarig bestaan der maatschappij aan de directie aangeboden, zijn... een mislukking geweest, en de fout is alweer dezelfde die immer gemaakt wordt, ze zijn „niemand” opgedragen. Een firma wordt belast met de uitvoering, een firma die in tegels doet draagt het op aan een fabriek, waar tegels gebakken en ook geschilderd worden, en de fabriek schildert en bakt. Niemand is de direct aansprakelijke man die voor het tableau ter verantwoording kan geroepen worden, en zouden wij de plateelschilder op de fabriek ook al bij name kennen, hij zou in deze niets hebben in te brengen. Hij schildert wat besteld wordt, en kan en mag misschien ook de lastgevers der fabriek niet ongevraagd van advies dienen. Ik meen dit even voorop te moeten stellen omdat wij de schilder der tableaux m.i. niet heelemaal aansprakelijk kunnen stellen voor werk dat niet hem maar de directie der fabriek werd opgedragen. Wat nu de opvatting en uitvoering van het werk betreft, als compositie is het natuurlijk veel te vol van allerhande kleinigheden, te rommelig, daargelaten nog de picturale afbeeldingen tusschen de kwasi-ornamentiek. Het is niet overzichtelijk, het is krummelig, de fout van ontwerpers, die door veelheid van motieven en motiefjes een ding belangrijk denken maken, en daardoor de groote opbouw verwaarloozen.

Het is dus als geheel geen ding geworden maar... de fout zit m.i. weer hierin, dat een dergelijke opdracht gegeven wordt aan een firma en niet aan een kunstenaar, die competent is en aansprakelijk voor zijn werk.

R. W. P. JR.